

(Marathi)

1091
9/91

1327 - 27 P

Swarajyacha Mahamantri

1327

4 in Marathi

स्वराज्याचा

(2 copies)

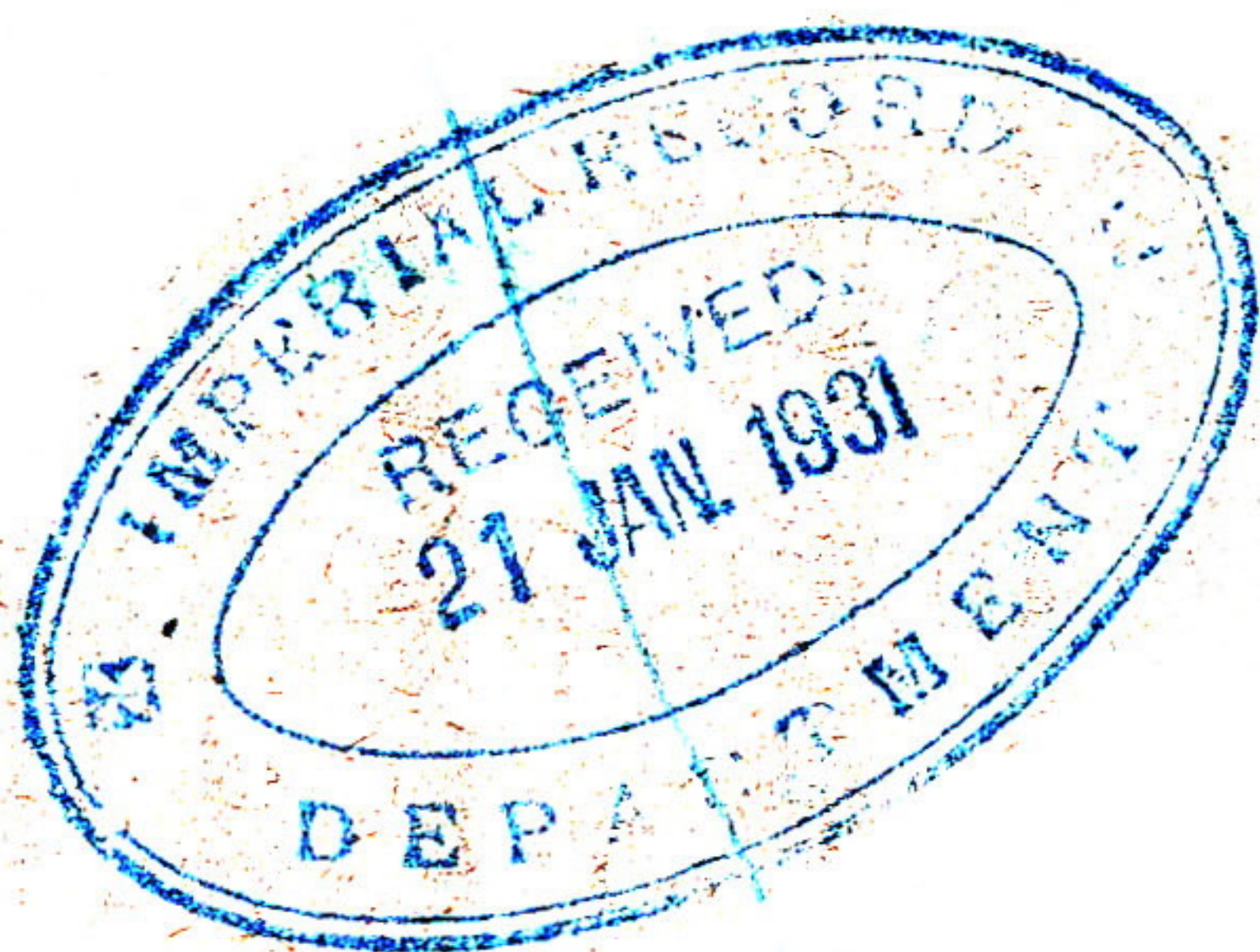
1327
महामंत्र

महात्मा गांधी.

पी. बी. पाठक महात्मा एजन्सी मुंबई ४

किंमत १ आणा.

स्वराज्याचा महामंत्र

चाल (धन्य शिवाजी किंवा चंद्रकांत राजाची कन्या या चा.)

स्वराज्याचा महामंत्र हा पठण करा जन हो ।

देश-पुढारी-श्रेष्ठजनांच्या आज्ञा ऐका हो ॥ १ ॥

गांधी, नेहरू यांसम गाजी तुमचे असतां हो ।

एक जुटीनें असहकारिता व्रत हें पाळा हो ॥

स्वातंत्र्यानें आर्यभूमिचें नांवचि राखा हो ।

धर्मनीतिनें एकजुटीनें कंबर बांधा हो ॥ ३ ॥

परदेशीचा त्याग करोनी स्वदेशीच ध्या हो , ।

स्वणभूमि ही झाली भिकारी लाजचि राखा हो ॥ ४ ॥

२

कापुस येथें पिकुनी सारा परदेशीं जातो ।

कपडा त्याचा परदेशी तो परत कसा येतो ! ॥ ५ ॥

त्यांतचि अमुचा किति तरी पैसा परदेशीं गेला ।

भीकहि येण्या कारण दुसरें आळशि जन बनला ॥ ६ ॥

परकी यंत्रें आलीं हणुनी धंदे हे वसले ।

धंदे नसतां आळशि बनलों भिकारपण आलें ॥ ७ ॥

फिरतिल जरि कां यंत्रे ऐशीं जगांत हीं सारीं ।

आळशी बनुनि जन हे भिक्षा मागतील भारी ॥ ८ ॥

भीक न मिळतां चोऱ्या, माऱ्या लूट बहू करुनी ।
 अनीतिने ते भरतिल पोटे जाणा हें स्वमनीं ॥ ९ ॥
 यास्तव पाश्चात्यांचीं यंत्रें नको आह्मा स्पष्ट ।
 सांगाया अजि चुकतिल तरि मग पुढील ते कष्ट ॥ १० ॥
 धड्ड कड्ड हे आर्य वीरहो सोडुनि घरदार ।
 भिक्षा मागति धंदे नाहीं सोडुनि परिवार ॥ ११ ॥
 त्यांना शिकवा धंदे कांहीं उद्योगा लावा ।
 रहाट फिरवुनि सूत काढुनी कापडही-बिणवा ॥ १२ ॥
 आर्यवर्ती तलम मलमल डाक्का शहराची ।
 नष्ट पावली काय कहाणी झाली ही अमुची ॥ १३ ॥
 आळशी बनुनि स्थस्थ बैसलां भिक्षा ही आली ।
 झालां जरि हो सर्व भिकारी कोण तुह्मां वाली ॥ १४ ॥

३

कोहिनूर—सम रत्नें तुह्मी दान कुणा दिधलीं ।
 किंवा कोणी धन—तृष्णेनें लुटुनि कशीं नेलीं ॥ १५ ॥
 शिल्पकला ती सारी कीं हो विसरुनि तुह्मि गेलां ।
 परदेशीच्या नादानें हो मूढ कसे बनलां ? ॥ १६ ॥
 पद्दरदेशीच्या व्यापारानें पारतंत्र्य आलें ।
 समजुनि बांधा खूण गांठा कीं यश तुह्मां आलें ॥ १७ ॥
 परदेशीच्या व्यापारास्तव आश्रय ज्यां दिधला ।

त्या लोकांनीं स्वार्थपणानें देशाचि नागविला ॥ १८ ॥
 क्षुल्लक काड्यांची ती पेटी परदेशी असते ।
 त्याहुनि बरवी चकमक ती हो खरोखरी गमते ॥ १९ ॥

४

साखर सारी परदेशाची चहा तज्ञ दुष्ट ।
 पैसा आमुचा नेला त्यांनीं होत बहुत कष्ट ॥ २० ॥
 मळेवाले देशबंधुना गुलाम हो करिती ।
 चहापारीं फिजीं, असामीं त्यांना राबविती ॥ २१ ॥
 त्यांची कांहीं लाज धरुनि चहाचि सोडा हो ।
 मुदतबंदीची दुष्ट गुलामी बंदाचि षाडा हो ॥ २२ ॥
 चहासाठीं कितितरि पैसा परदेशीं जातो ।
 पैसा नाही रक्तचि अपुलें शोषुनि तो नेतो ॥ २३ ॥
 उपवासाचा दीन म्हणोनि चहा बहुत घेतां ।
 पुण्यचि नाही पापचि केवळ फार तुहीं करितां ॥ २४ ॥
 देश आपुला उष्णचि असतां चहा नको येथें ।
 चहापारीं काळिज तुमचें करपुनि हो जातें ॥ २५ ॥
 विडी सिगारा सोडुनि द्या हो धूम्रपान व्यसन ।
 जीवहि होतो खोकुनि खोकुनि कासाविस त्यानें ॥ २६ ॥
 श्वास दमादी लागति तुहां रोग भयंकर हे ।

दुर्व्यसनें हीं कारण यांतें जाणा सत्यचि हें ॥ ७ ॥

५

धर्मा मध्यें दारु पिणें हें पाप खरें असतां ।

पिऊनि कां हो श्रेष्ठ गुरूंनां सांगा लाजवितां ॥ २८ ॥

मद्य पिऊनी गुंगीमध्ये धुंद तुह्मी बनतां ।

निजेबंधूना दुखवुनि जन हो पाप किती करितां ॥ २९ ॥

मद्य पिऊनी मस्त बनुनी अपशब्दाचि वदतां ।

निज भगिनींची अश्रु लुबाया लाज कशि न धरितां ॥ ३० ॥

दारु पायीं अनीतीचा हो पगडा जो बसतो ।

त्या योगानें गर्दभाहुनी गर्दभ जन बनतो ॥ ३१ ॥

गुंगीमध्ये खेळ तमाशा खर्च किती करितो ।

पैसां नसतां चोरी लबाडी खून तसे करितो ॥ ३२ ॥

अनीतीचें हें द्योतक दारु जनहो तुहीं सोडा ।

दारु पिण्या उपदेशी जो मारा त्या त्या जोडा ॥ ३३ ॥

बंद कराया मद्यपाने जे उपदेशा करिती ।

शहाणे मोठे अधिकारी हे शिक्षा त्या देती ॥ ३४ ॥

सत्यप्रिय हे इंग्रज ह्मणुनी गाती पोवाडे ।

त्याचें काहींच उमगत नाहीं जनते हें कीडे ॥ ३५ ॥

धर्मसाठीं देशासाठीं दारु सोडुनि द्या ।

उद्देशायां आर्य धीरहो धाउनि पुढते या ॥ ३६ ॥

- (६) दुष्टपणानें यास्तव तुह्या शिक्षा जरि दिवली ।
 तरी नीतिच्या तत्वासाठीं माना ती तसली ॥ ३७ ॥
 डायरसम, जे राक्षस असती त्यां कां घाबरतां ।
 वेतिल जरि कां जीवहि तुमचा तरि कां हो रडतां ॥ ३८ ॥
 निजहक्कास्तव अर्थ वीरहो धावुनि सारे या ।
 शस्त्र न धरितां न्याय नीतिनें स्वराज्य मिळवूं या ॥ ३९ ॥
 शस्त्राहुनि हें असहकारिता अस्त्र असे मोठें ।
 सत्याग्रह तरवारीनें मग हटतील सोटे ॥ ४० ॥
 सोटेशाही करूं नका हो नका करूं दंगा ।
 हटवा दुष्टांचि शत्रू गमले धरुनी सत्संगा ॥ ४१ ॥
 परकीयांचें गुलाम केवळं लाज कशि न धरितां ।
 स्वतंत्रासी गुलाम करण्या शस्त्र कशा धरितां ॥ ४२ ॥
 गांधीसम हे वीर खरोखर नरश्रेष्ठचि असतां ।
 नौकरशाहीस भिऊनि तुह्या जन कांही घाबरतां ॥ ४३ ॥
 (७) आंग्ल भूमिचें राजपुरुष हे ह्या देशीं अणिती ।
 व्यर्थचि अमुचा उधळुनि पैसा खर्च किती करिती ॥ ४४ ॥
 या योगानें कष्ट खरोखर अर्थ जनां होती ।
 नौकरशाहिस कांहीं न त्याचें चैन मजा करिती ॥ ४५ ॥
 अन आमंत्रित राजपुरुष हे येथ कशी येती ।
 फसवुनि आमुच्या भोळ्या लोकां कथि आह्मां देती ॥ ४६ ॥
 (८) स्वार्थचि आपुला सांधाया जें मीचण्या करिती ।

निजराष्ट्राचा घात करोनी नामदार बनती ॥ ४७ ॥

नीज बंधूंशीं सख्य न करितां दुष्टपणा करिती ।

स्वार्थासाठीं नौकर बनूनी मूर्खपणा करिती ॥ ४८ ॥

स्वार्थपरायण अतिलोभानें गुंग किती बनती ।

अन्यायाशी न्याय ह्मणाया लाज कशि न धरती ॥ ४९ ॥

अन्यायाची राजपद्धति ह्या देशीं असतां ।

नौकर तीचे बनूनी तुह्मी जन अन्यायी बनतां ॥ ५० ॥

घोटाची ही खांच भराया लांच कशी खातां ।

खाकी काळा ड्रेस करोनी निजबंधूं छाळितां ॥ ५१ ॥

हाय ! हाय ! यां देशबंधुहो नाबच देण्याला ।

लाजहि वाटे आह्मा तैसी भारत मातेला ॥ ५२ ॥

(९) सद्धर्मी शिवछत्रपती प्रिय आर्य जनां झाला ।

एकजुटीनें देश-धर्म हा तेणे रक्षिल्या ॥ ५३ ॥

शिवरायाच्या पुण्याईनें छत्रपती बनले ।

अनीतिचें तें सत्र चराया मार्ग वहू अखले ॥ ५४ ॥

सत्यशोधक अज्ञ खरोखर तमासगिर सजले ।

निघ नीतिच्या महावीराचें सैन्य खडें बनलें ॥ ५५ ॥

शिवरायांनं धर्मनीतिनें स्वदेश सुखि केला ।

सर्व जनांची एकि करोनि उद्धारचि केला ॥ ५६ ॥

अज्ञ विराग्या काय कथाव्या गमती यामुढती ।

देशबंधुंची जूट फुटाया यत्न किती करिती ॥ ५७ ॥

स्वराज्याचा महामंत्र

व्युरांकीसीचा अथार ह्मणुनी रंग जसे करिती ।
तमासगिर हे मुखशिरोमणी नाचा चविती ॥ ५८ ॥
सरस्वतीची सेवा न करितां ढंग असे करिती ।
अज्ञ जनांची फूट करोनी देशद्रोह करिती ॥ ५९ ॥
आणिबाणीच्या वेळप्रसंगीं विचार सोडोनी ।
मातृभूमिची सेवा न करितां करिती हे हानी ॥ ६० ॥
निजहक्काच्या प्राप्ती साठीं सन्मार्गाचि मुधरा ।
हीन-दिनानो विद्या शिकुनी आत्मोद्धार करा ॥ ६१ ॥
राष्ट्रसभेसी सख्य करोनी निज हक्कां मिळवा ।
एक जुटीनें भरतभूमिची करा तुहीं सेवा ॥ ६२ ॥
(१) आर्य वीर हो सत्यासाठीं शिक्षा जरि दिधली ।
तारि प्राणाची पर्वा न करा भोगा ती तसली ॥ ६३ ॥
शस्त्र न धरितां आत्मिक बल हें वाढवुनि अपुलें ।
सहन करा हो शूरपणानें प्रसंग हे असले ॥ ६४ ॥
आत्मा आहे अमर खरोखर तत्त्वचि जाणा हें ।
त्यातें नाहीं बंधन शिक्षा सत्यचि ऐका हें ॥ ६५ ॥
शरीर गमतें मढेंच केवळ शिक्षा भोगाया ।
परि आत्मा तो स्वतंत्र आहे सत्यचि शोधाया ॥ ६६ ॥
मी, तूं केवळ झूट पसारा परब्रह्म (चि) सारा ? ।
मग भीतीला उरला कोठें सांगा जन थारा ? ॥ ६७ ॥
सर्वाचि साचे अंश प्रभूचे एक तुहीं असतां ।

माझे, तुझे म्हणुनी दुजे कांहो जन बनतां ॥ ६८ ॥

हीन दिनातें मदत करा जन कींव करा त्यांची ।

विनती आहे हीच तुह्याला साधू-भजनांची ॥ ६९ ॥

गांधीसम हे श्रेष्ठ मुनी जन हेंच तुह्यां कथिती ।

हीन दीन जे असती त्यांना मदत करा पुरती ॥ ७० ॥

नीच उच्च हे भेदपसारे अज्ञानचि सारें ।

शरीर पडतां एकरूपता भेद कसा मगरे ॥ ७१ ॥

अज्ञ हिनातें सूज्ञ करोनी सुजन तुह्मी बनवा ।

भेदभाव हा झूटपसारा, समजुनि जन ध्यावा ॥ ७२ ॥

ज्ञानप्रसारा करा तुह्मी जन स्वार्थचि सोडेनी ।

हिंदु-मुसलमान, नीच-उच्च हे भेदचि सोडेनी ।

अर्पुनि आपुला प्राण प्रसंगी राखा निज जननी ॥ ७४ ॥

अनीतिचे ते मार्गहि सोडा सत्यानें चाला ।

खोळ्या नट्या रुढीवरी जन घाला तुह्मी घाला ॥ ७५ ॥

नश्वर जग हें जाणुनि सारें धीर धरा पूर्ण ।

पेरापकारीं शरीर शिजवा सोडुनि अभिमान ॥ ७६ ॥

आर्यावर्ती सर्व जनांना नम्र विनंती हो ।

एकजुटीनें देशकार्य हें करा तुह्मी जन हो ॥ ७७ ॥

स्वराज्यास्तव भ्रमं हा गहन जरी गमला ।

जमदीशाचे कृपाप्रसादे गंगासुत वदला ॥ ७८ ॥

ऐ काया ही अल्प कविता धावुनि जन याहो ।

स्वराज्य मिळवुनि स्वराज्यास्तव देहचि शिजवाहो ॥ ७९ ॥

॥ वंदे मातरम् ॥

॥ श्रीधन्वन्तरये नमः ॥

वराठी मापेंत वैद्यकीचा सचित्र प्रचंड ग्रंथ.
वैद्यराज कृष्णशास्त्री भाटवडेकर कृत.

वैद्यसार संग्रह.

हा ग्रंथ सर डॉ. भाळचंद्र यश्वे वडील विद्वान वैद्यराज कृष्णशास्त्री भाटवडेकर, वैद्यराज रघुनाथ शास्त्री दाते व आनुर्वेद महोपाध्याय बासुदेवाचार्य ऐनापुरे यांनी उपयुक्त अनुभविक देशी औषधांची माहिती भरपूर देऊन तयार केला आहे. यात रोगांचे निदान, स्त्रीरोग, बालरोग यांची चिकित्सा संगतवार दिली असून उत्तमोत्तम रसायने, कर्म-निपाक, अनुपान, गर्भाची व इतर माहिती सचित्र असल्याने देशी औषधांचा लोकमान्य ग्रंथ संग्रही अवश्य ठेवून डॉक्टरांची जिव्हा वाचवा व स्वतःच घरी वैद्य बना. सवलतीची किंमत रुपये १॥, शिवाय पोस्ट न्ही. पी. स्वर्च माफ.

पी. बी. पाठक आणि कंपनी.

अद्यत्पाणन्सी, ठाकुरद्वार नाका,

गिरगांव रोड, मुंबई न. ४.